

Checklist

De vijf belangrijkste jeugdzorgthema's op een rij

De gemeenteraadsverkiezingen van 2022 staan voor de deur. Dit betekent dat u nu druk bezig bent met het opstellen van uw verkiezingsprogramma. Jeugdzorg staat prominent op de lokale politieke agenda. In uw programma staat daarom waarschijnlijk ook uw visie op de jeugdzorg voor de komende jaren. Aan de hand van de vijf onderstaande jeugdzorgthema's kunt u die visie verder uitwerken. Sterker nog, deze vijf thema's zouden niet mogen ontbreken in uw hoofdstuk over de jeugdzorg. Als brancheorganisatie benoemen we deze thema's op abstract niveau. In gesprek met de lokale en regionale jeugdzorgaanbieders en hun jongeren- en cliëntenraden kunt u ze lokaal invulling geven.

✓ Preventie en een Integrale aanpak

- Bepaal de visie van uw partij op preventie. Welke doelen moeten er met preventie bereikt worden? Hóe investeert u in preventie (via jongerenwerk, jongerenactiviteiten, voorlichting op scholen of sportclubs, jeugdgezondheidszorg, geloofsgemeenschap enzovoort)? Hoe bepaalt uw partij het succes van preventiebeleid? En naar welke termijnen en beleidsterreinen moeten we kijken om succes te meten? Inzet op preventie kan niet alleen leiden tot minder jeugdzorg, maar ook tot minder dakloze jongeren, minder beroep op bijstand en een verlaagde druk op volwassen hulpverlening.
- De jeugdzorg is vaak een 'laatste redmiddel' van problematiek die elders in het sociaal domein ontstaat. Neem daarom het belang van de kwetsbare jongere mee in andere hoofdstukken van uw verkiezingsprogramma. Kijk naar onderwijs, armoede, schuldenproblematiek, woonbeleid en wijkaanpak en neem daarbij het gezin en de jongere als uitgangspunt.
- Bepaal hoe u integraal beleid wilt vormgeven. Hoe voorkomt en doorbreekt u gemeentelijke schotten tussen beleidsterreinen? Hoe begeleidt uw gemeente bijvoorbeeld de overgang van kwetsbare jongeren naar volwassenheid? Rond het achttiende levensjaar verandert er veel in het leven van deze jongeren. Hoe zorgt u ervoor dat de cruciale 'big five' (support, huisvesting, werk en school, inkomen en schulden, zorg en ondersteuning) voor kwetsbare jongeren in uw gemeente geregeld zijn? En hoe voorkomt uw partij een 'harde knip' in de zorg en ondersteuning na het achttiende levensjaar?

✓ Eerstelijnszorg

- Een goede analyse aan de start van een zorgtraject is van groot belang voor het inzetten van passende hulp, zogenoemde *matched care*. Een goed ingerichte, sterke eerstelijnszorg is daarmee cruciaal voor het functioneren van het hele jeugdzorgstelsel. Bepaal daarom hoe de eerstelijns-hulpverlening moet worden georganiseerd. Wat is de rol van lokale teams, de jeugdgezondheidszorg, de huisarts, het onderwijs, et cetera? En hoe wordt de specialistische zorg betrokken?

✓ Inkoop en financiering

- Bepaal hoe de inkoop van jeugdzorg er volgens uw partij uit moet zien. Kiest uw partij voor subsidie, overheidsopdracht of een open-house constructie? En welke overeenkomstprocedure en bekostiging passen hier het beste bij? De keuze voor de verschillende inkoopvormen hangt (onder meer) van twee factoren af:
  - De ambitie van uw verkiezingsprogramma. Hecht u waarde aan duurzaam, meerjarig partnerschap (subsidie) of ligt de nadruk in uw programma op keuzevrijheid (open-house)?
  - De zorgvorm in kwestie. Bij welke zorgvormen kiest u voor korte contracten en een hoge mate van keuzevrijheid? En welke vormen van hulp/aanbieders zijn een cruciaal onderdeel van het stelsel en hebben daarom baat bij meerjarige samenwerking door middel van langere contracten?
- Maak in de tariefbepaling onderscheid tussen de verschillende doelgroepen.
  - Gezinnen met ingewikkelde meervoudige problematiek vragen meer tijd en expertise van de jeugdzorgprofessional. Behandeling van ingewikkelde zware problematiek vraagt daarom een hoger tarief dan behandeling van enkelvoudige lichtere problematiek. Door een eerlijke prijs te betalen voor de inzet van expertise, voorkomt u dat de gezinnen met de ingewikkeldste problematiek als een 'hete aardappel' door het systeem geschoven worden.
  - Bepaal hoe u de bekostiging zo inricht dat er voldoende financiële ruimte overblijft voor de jongeren die de jeugdzorg het hardst nodig hebben.
- Gebruik tariefbepaling ook om beleidsinhoudelijk te sturen.
  - Wilt u kinderen zoveel mogelijk thuis laten opgroeien? Wilt u minder gesloten plaatsingen? Investeer dan bijvoorbeeld extra in (intensief) ambulante zorg, gezinsgerichte zorg en open voorzieningen.

✓ (Boven)regionale samenwerking

- Om specialistische zorg goed te regelen is vaak een groter schaalniveau nodig. Een individuele gemeente is meestal te klein om specialistische jeugdhulp die weinig voorkomt, in te kopen. Bepaal daarom welke zorg uw partij op welke niveau wil organiseren. Om effectief en efficiënt te kunnen sturen, continuïteit van zorg te kunnen borgen en te kunnen beschikken over de benodigde deskundigheid, is het wenselijk dat de schaal van de inkoop, de contractering, de organisatie en de aansturing passend is bij de vorm jeugdzorg.
- Bepaal hoe de (boven)regionale samenwerking eruit ziet. Welke afspraken moeten er tussen gemeenten gemaakt worden?
- In de regiovisie worden beleidsinhoudelijke richtingen en voorwaarden vastgelegd. Schrijf in uw verkiezingsprogramma op hoe die visie op (de toekomst van) de jeugdzorg eruit moet zien en wat er nodig is om die te realiseren.

 Administratieve lasten

- Schrijf op hóé uw partij de administratieve lasten wil terugdringen. Een aantal suggesties:
  - Uniformering bij inkoop en contracten. Volg de handreikingen voor tarieven, en maak consequent gebruik van standaard administratieprotocollen en overige landelijke afspraken van het ketenbureau i-Sociaal Domein.
  - Verlaag de tussentijdse verantwoording en leg de nadruk op vertrouwen. Het maken van goede afspraken bij de start is belangrijk, maar continue tussentijdse verantwoording leidt tot overbodige bureaucratie.
  - Zet in op regionale samenwerking, ook om administratieve lasten te verlagen.

Tip: Geef beleid een gezicht

In uw partijprogramma kunt u opschrijven hoe u contact houdt met de praktijk. Wij adviseren u om de afstand tussen het college/de gemeenteraad en de jeugdzorgorganisaties te verkleinen. Ga op werkbezoek, zie wat er in de praktijk speelt en geef beleid een gezicht. Ook het betrekken van jongeren, ouders en ervaringsdeskundigen is van groot belang. Ga met ze in gesprek en maak gebruik van hun inzicht en kennis om zo de jeugdzorg in uw gemeente écht te laten werken. Hiermee kunt u ook de uitwerking van de ideeën uit uw partijprogramma meten.